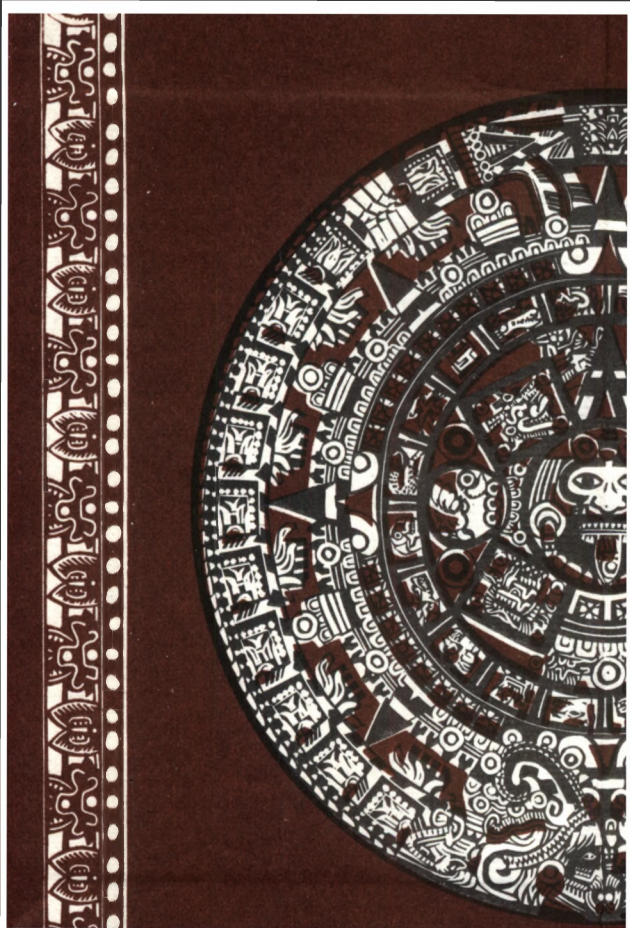
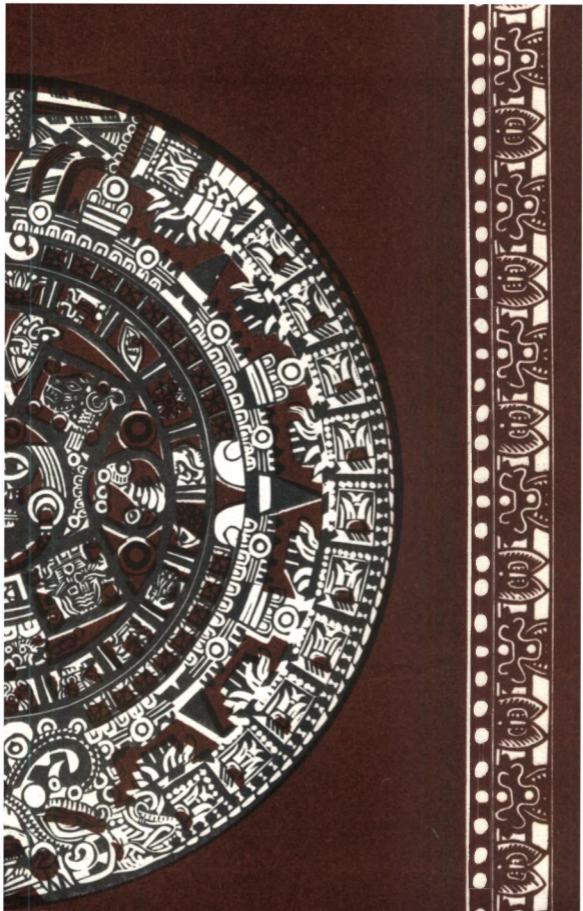

МУДРІСТЬ НАРОДНА

Мексиканські прислів'я
та приказки

МУДРІСТЬ НАРОДНА

Збірник сорок п'ятий

**МЕКСИКАНСЬКІ
ПРИСЛІВ'Я
ТА ПРИКАЗКИ**

**Упорядкування
та вступне слово
Льва Олевського**

**Переклад з іспанської
Михайла Литвинця
та Льва Олевського**

*Київ
Видавництво художньої літератури
«Дніпро»
1988*

ББК 82.33—6
М46

До збірника увійшли кращі прислів'я та приказки, в яких відбито багатотисячолітній досвід мексиканського народу.

В сборник вошли лучшие пословицы и поговорки, в которых отображен многовековой опыт мексиканского народа.

Художник *Віктор Кузьменко*

М $\frac{4703000000-110}{M205(04)-88}$ БЗ 34.26.87

ISBN 5-308-00245-2

© Упорядкування, вступне слово,
український переклад.
Видавництво «Дніпро», 1988 р.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Мексика — одна з найбільших і найрозвиненіших країн Латинської Америки, батьківщина стародавніх індіанських культур. На її території простягаються широчезні пустелі, здіймаються гірські пасма, розкинулись непрохідні тропічні ліси. Країна багата на корисні копалини: нафта, благородні й кольорові метали тощо. Але найбільше багатство цієї землі — мужній і працьовитий мексиканський народ, який у героїчній боротьбі проти іспанських колонізаторів здобув собі волю і чи не першим серед своїх братів-латиноамериканців збудував свою державу.

Іспанські конкістадори на початку XVI століття дісталися до узбережжя Мексики, де виявили три великі індіанські цивілізації: ацтекську — наймогутнішу з усіх (це державне утворення обіймало долину Мехіко, сучасні мексиканські штати Морелос, Ідальго і частину Пуебли),

міштецьську (Південна Мексіка) і юкатанських майя. На той час тамтешні індіанці досягли високої культури не тільки в рільництві та ремеслах, а й у галузі астрономії, архітектури, образотворчого мистецтва; народ майя, зокрема, вже користувався власним ієрогліфічним письмом. Але з появою європейців самостійний розвиток індіанських народів Мексіки був насильно перерваний, і почалося підкорення країни, що тривало майже століття. Перший завойовницький похід 1519—1521 років очолив кривавий конкістадор Ернан Кортес, який зруйнував державу ацтеків. Після того до Мексіки, що тоді називалась віцекоролівством Нова Іспанія, стали переселятися з Піренейського півострова колоністи; вони засновували міста й привласнювали освоені індіанцями землі. Прибульці насаджували на завойованій території феодальні порядки, намагаючись обернути тубільців на своїх підлеглих. Услід за зміцненням і розбудовою міст, особливо портових, зародженням торгівлі та розвитком сільського господарства економіка цієї іспанської колонії все більше набувала автономного характеру. Нові суспільні відносини втягували в складний процес утворення нової

нації та держави розрізнені індіанські племена. Цьому також сприяла іспанська мова, що була рідною для креолів і метисів, та єдина культура, що вкорінилася на спільному для всіх індіанському терені. Все це й зумовило боротьбу мексіканців за відокремлення від метрополії. Спершу проти колоніалістів повставали лише індіанці, але на зламі XVIII—XIX ст., коли нащадки іспанських переселенців та індіанці усвідомили себе одним народом, зародився загальномексіканський визвольний рух, що приніс у 1821 році незалежність для Мексики. Самовіддана боротьба проти агресії США й заморських капіталістів наклала глибокий відбиток на історичний розвиток всієї країни, сприяючи зміцненню її революційних традицій. Майже ціле десятиріччя вирувало полум'я мексіканської буржуазно-демократичної революції 1910—1917 років.

Народні маси, що виступили проти реакційного режиму, очолив разом із Франсіско Вільсю організатор селянського руху Еміліо Сапата. Цей народний вождь вбачав майбутнє Мексики в свободі й незалежності від своїх та чужих експлуаторів. Ось як він висловився про значення, суть і мету боротьби трудящих:

«Справа, за яку борються революційна Мексіка і Росія, що недавно звільнилася,— це спільна справа всього людства, в якій зацікавлені всі пригпоблені народи».

Революція 1910—1917 років хай і не завершилась перемогою народу, але відкрила нову сторінку в мексіканській історії. Вона зумовила проведення аграрної реформи, зростання вітчизняної промисловості й визначила шлях подальшого розвитку Мексіки, яка й нині провадить незалежний від США, багато в чому прогресивний політичний курс.

Мексіканці, в жилах яких змішалася кров іспанських конкістадорів та місцевих індіанців, пишаються не тільки своєю славною історією, а й самобутньою культурою. В устах мексіканців набула своєрідності й іспанська мова; у ній багато слів та виразів, запозичених в ацтеків, майя, сапотеків, отомі та ін. Ці індіанські слова відбивають реалії мексіканського життя, тому й не дивно, що деякі з них, як-от: «батат», «маїс», увійшли і в інтернаціональну лексику європейців, адже саме індіанці подарували світовій цивілізації культуру картоплі та кукурудзи.

Мовна самобутність — невід'ємна части-

на національній консолідації мексиканців, що й відзначив відомий філолог Даріо Рубіо, автор ґрунтовних праць із мексиканської народної мови: «В той день, коли наша мова перестане бути сміливою, гордою і жартівливою, вона втратить усе, що її відрізняє від інших іспаномовних народів, і ми, мексиканці, перестанемо бути мексиканцями, адже в мові виражається наш спосіб життя, який не можна сплутати ні з яким іншим».

Ця ж мовна самобутність притаманна мексиканському фольклору взагалі й зокрема такому його жанру, як прислів'я та приказки.

Мексиканські прислів'я та приказки — колективна творчість народу, і хоча в місцевий фольклор увійшло чимало іспанських зразків, але, стикаючись з культурою корінних жителів Мексики, вони зазнали значних змін. Разом з тим у різних місцевостях фольклор має свої особливості, та все ж він близький і зрозумілий для всіх мексиканців. Розмаїтість народної творчості не розмежує, а навпаки — збагачує єдину національну культуру. А втім, це явище характерне й для країн всієї Латинської Америки.

Різноманітна й широка тематика мексиканських прислів'їв та приказок. Серед них є такі, що виражають дух революційно-визвольної боротьби мексиканського народу, й такі, що виникли в період іспанського поневолення та економічно-політичної залежності від США: «Дурні мексиканці, що дали себе завоювати Кортесу», «Щасливі ті народи, які не знають воєн», «Хто сіє мир і згоду, той сам має вигоду».

Народні афоризми зачіпають тему багатства та бідності («Більше є в багатого, коли він бідніє, ніж у бідного, коли той багатіє»), класової нерівності («Одні співають, а інші страждають»), добра, чесності й правдивості («Роби добро й не дивись для кого», «Хто каже правду, той не грішить»), дружби й любові («Хто справді любить, той довго не забуває», «Життя без друзів — смерть без свідків»).

Тут немало й антирелігійних прислів'їв, у яких відбито іронічне ставлення до бога та всіляких святих, неприязнь до слуг божих: «Воду я попрошу в бога, а все інше — у водовозів», «Однаково, що святий Нікомед, що святий Корнелій», «Хрест на сутані, а чорт — у душі». Особливе місце в мексиканському пара-

містичному фонді займають прислів'я та приказки, які критикують людські вади й слабкості: «Хто погано співає, той сам собі подобається», «Ще не вилупилися з шкаралупи, а вже хочуть нести яйця», «Мої зуби мені ближчі, ніж мої родичі».

У мексиканських прислів'ях та приказках відбилася оптимістична вдача їхнього творця і носія — трудового народу. Мексиканці з мудрою усмішкою сприймають життя в усіх його проявах — від звичайної буденності до величних святкових карнавалів. Люблять вони й жарт, гострий, немов перець, той перець, без якого навіть годі уявити їхню кухню. Шанують вони рідну домівку і працю в полі, підмічають своє, суто мексиканське, і загальнолюдське.

Прислів'я та приказки, які ввійшли до цієї збірки,— складова частина усної народної творчості мексиканців, її серцевина, що пов'язана з щоденним людським життям; вони в своїй основі — конкретні, багатозначні, щедрі на смислові барви.

«Коли ти в скруті й горі, проси поради у прислів'їв»,— каже народний афоризм. Неможливо встановити час і місце виникнення влучних народних висловів,

що побутують у Мексиці. Вони вміщують у собі мудрі спостереження за явищами природи, оцінки соціальних явищ і стосунків між людьми. І треба сказати, що прислів'я та приказки — це не інертні формули, а завжди жива і рухлива мова, яка, немов річка, плине, грає і змінюється. Отож у відповідності з розвитком країни й зміною поколінь виникають як нові прислів'я та приказки, так і нові варіанти тих, що беруть свій початок у глибокій давнині.

Як часто буває, завжди знайдеться той, хто, почувши від когось прислів'я, заперечить: «Ви знаєте, це прислів'я звучить не так, як ви сказали, а зовсім інакше...» Тому цікаві будь-які версії прислів'їв та приказок, що живуть у народі. Це мав на увазі й укладач даної книжки, який у своїй роботі скористався з таких джерел: «Великий словник мексіканізмів», упорядник Ф. Сантамарія. Мехіко, 1978; «Збірник мексіканських народних прислів'їв», упорядник М. Веласко Вальдес. Мехіко, 1979; «Прислів'я та приказки», упорядник А. Келлер. Мехіко, 1981; «Народні прислів'я», упорядник Х. М. Прісто. Мехіко, 1982.

Лев ОЛЕВСЬКИЙ

**Земля буде такою,
якими будуть люди**

**Земля буде такою,
якими будуть люди.**

○

Сонце сходить для всіх.

○

**Наші життя — це ріки,
що впадають у море.**

○

**Хто приносить мир і згоду,
той і сам має вигоду.**

○

**Щасливі ті народи,
які не знають воєн.**

○

**Дурні мексіканці, що дали себе
завоювати Кортесу.**

**Бідна Мексіко, ти так далеко
від бога і так близько
до Сполучених Штатів.**

○

**Від щастя в Каліфорнію
не втікають.**

○

**Гачупін¹ в гасієнді —
завжди чвари.**

○

**В яку б країну ти не поїхав,
роби так, як там роблять.**

○

Маленьке село — велике пекло.

○

Із далеких країн — далека брехня.

○

Корова на своїй землі бика коле.

○

Кожен дідусь свою домівку хвалить.

---

¹ Г а ч у п і н — давня зневажлива назва вихідців з Іспанії.

**Хто від свого дому віддаляється,
той не відає, що там робиться.**

○

**Іж свій батат і не журися,
пильнуй свій дім і облиш чужий.**

* * *

Правда — це вершина розуму.

○

Правда любить ясність.

○

Правда гне і хитає, але не ламає.

○

Правда, як кулак.

○

**Хто ніколи не каже правди,
той у неї не вірить.**

○

**Правда — не гріх,
але її незручно казати.**

○

Хто каже правду, той не грішить.

**Правда, яка шкодить,
краща за брехню, яка годить.**

○

**Хто каже правду,
той чує ненависть.**

○

Правда завжди впливає.

○

**Хто прагне честі —
хай її заробляє.**

○

**Честь і користь не вміщуються
в одному мішку.**

○

**Нечесний квартирант залишить
дім так, що й не підмете,
й не заплатить.**

○

**Для чесних сивин немає
зачинених дверей.**

○

**Для чистої білизни мию
не потрібне.**

**Краще червоне лице,
ніж чорне серце.**

○

**Краще бути один раз червоним,
ніж сто разів безбарвним.**

○

**Обличчя бачимо,
а серцець не знаємо.**

○

**Краще сором на обличчі,
ніж пляма — на серці.**

○

**Краще чесний і обкрадений,
ніж злодій і добре вдягнений.**

○

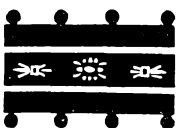
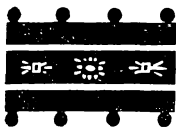
Щирий, як індіанець.

○

**Птаха впізнають по перу,
а людину — по справах.**

○

**Навіть дерева в лісі ростуть окремо,
одні годяться на ікони,
інші — на вугілля.**

Роби добро і не дивись для кого.

o

**Через нестачу добрих людей
мого батька зробили алькальдом ¹.**

---

¹ Алькальд — в Іспанії та в Латинській Америці — голова громади чи міської управи, а також суддя.

**Вміння та розум —
кращі за силу**

Вміння та розум — кращі за силу.

○

Силою і черевики важко натягати.

○

**Хто не відчуває в собі сили,
хай у вантажники не лізе.**

○

**Не кожен той погонич,
хто свистить.**

○

**Це як ремесло водовоза:
з першого разу можна навчитись.**

○

**І однією каменяюкою
можна вбити кількох птахів.**

**Поспіхом нічого не роби,
нічого не кажи.**

○

**Не можна одночасно свистіти
й їсти піноле¹.**

○

**Не можна одночасно бити в дзвін
і йти хресним ходом.**

○

**Швидко зробили дах,
а дороблятимемо цілий рік.**

○

**Сік з кокосового горіха
витягують помаленьку.**

○

**Равлик повзе, повзе
і вгору вилазить.**

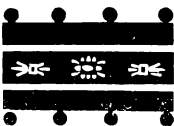
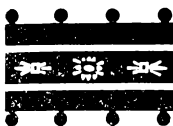
○

**Не кваптеся для того,
щоб міцніше було.**

---

¹ П і н о л е — підсолоджене і підсмажене
маїсове борошно.

**Рано лягати і рано вставати —
добре взимку і влітку.**

○

**Якщо хочеш почути про себе
добре слово, то не вилежуйся
в постелі, коли сонце зійшло.**

○

**Труд і старанність обертають скелі
на гроші.**

○

**Хто сіє свій маїс,
той своє піноле їсть.**

○

Повільно, але добре й заробітно.

○

**До хати ремісника голод підходить,
але в хату не заходить.**

○

Куди подітись воліві, як не орати?

○

**Не треба так вичавлювати
апелсин — сік буде гірким.**

**Хто робить те, що хоче,
той не робить того, що потрібно.**

○

Знати більше, ніж тебе вчили.

○

Добрі остроги — то й вершник добрий.

○

Для великого коня — великі остроги.

○

**Хай бог дає тобі щастя, сину,
бо науки тобі буде мало.**

○

**Жити від клацання кастаньєт
до танго.**

○

**Що відкладається на потім,
на потім і залишається.**

○

До ледаря ковдра приклеюється.

○

**Просить роботу й молить бога,
щоб той не дав її.**

По понеділках і кури не несуться.

○

**Креветку, яка спить,
відносить течія.**

○

**Ледачий собака кісток
не знаходить.**

○

**Хоч я й двірник,
та підмітати двір не звик.**

○

**Стільки літ бути маркізою
і не вміти обмахуватись віялом.**

○

**Кожен по-своєму злазить з коня:
хто — через хвіст,
а хто — через гриву.**

○

Кожен по-своєму бліх б'є.

○

**Хай кожен чухається
своїми нігтями.**

**Кожен лев має
свій ослиний час.**

○

**Якщо глечик удариться об камінь
чи камінь об глечик,
то погано глечяку.**

○

**Одні метушаться,
а інші зривають агаву.**

○

**Краще старий із грошима,
ніж молодий без мізків.**

○

**Звертати увагу на дурнів —
це значить звеличувати їх.**

○

**Бережись биків спереду,
віслюків ззаду, собак з боків,
а дурнів — спереду, ззаду та з боків.**

○

Плисти під прапором дурня.

○

На дурнів не вчаться.

Чубом дурість не приховаєш.

○

**Багато є дурнів, але саме стільки,
щоб стати одним із них.**

○

**З дурнями й митися не можна,
бо мило загублять.**

○

**Мавпу, паугу й дурня
не чіпай рукою.**

○

**Була б розумна голова у качки,
якби їй не заважали важкі лапи.**

○

**Хто через свою примху вмирає,
той і кладовища не вартий.**

○

**Хто з дитинства дурний,
той у старості ще дурніший.**

○

**Хто народився дурним,
той ніколи розумним не стане.**

**Байдуже, якщо народяться
кирпатими, аби тільки не дурними.**

○

**Такий, як чічікуїлоте ¹:
з довгим дзьобом, але дурний.**

○

Йому здаються рейками всі шпали.

○

**Став солодким,
і його мурашки з'їли.**

○

**Відкрив перукарню
на вулиці безбородих та лисих.**

○

Шукати рукави від жилетки.

○

Мати голову з тепегуахе ².

○

Схопити небо рукою.

---

¹ Чічікуїлоте — мексіканський водоплавний птах.

² Тепегуахе — дуже тверде дерево.

Не рвіть — є ножиці!

○

**Виїхати з Гватемали,
щоб потрапити в Гватепеор¹.**

○

**Для чого так скакати,
якщо земля рівна?**

○

**Чути, як півень співає,
і не знати, де саме.**

○

**Прикинутися блощицею,
щоб тебе вбили капцем.**

○

Залишитись як свистун на горі.

---

¹ Гватемала й Гватепеор — тут: гра слів. Спільний їхній початок — Гвате — індіанський, і його в даному випадку, мабуть, можна витлумачити як «маїсова країна». Закінчення цих слів по-іспанському мають різні значення: «мала» — «погана», а «пеор» — «гірша». Отже, поїхати з Гватемали в Гватепеор, значить, потрапити з поганого в ще гірше.

**Платити за зелені овочі
й за спілі.**

○

Стріляти по блохах.

○

Поганяти пістолетом індиків.

○

Перейти ліс і не побачити дров.

○

**Купив батіг на тоді,
коли матиме коня.**

○

**Хитра половина живе завдяки
дурній половині.**

○

**Від поета, лікаря та божевільного —
у кожного з нас є потроху.**

○

**Мовчазний дурень —
це мелене золото.**

○

Індики перед святом умирають.

**Як віслиук, що везе воду
і вмирає від спраги.**

○

Що знає віслиук про гальма?

○

**Якщо погонич продав віслиюка,
то віслиук або впертий,
або брикливий.**

○

Не щодня вмирає віслиук.

○

**Віслиук, що не брикається,—
кусається.**

○

**Одне думає віслиук, а інше — той,
хто нав'ючує його.**

○

**Що менше віслиуків,
то більше качанів.**

○

**Коли два віслиуки зйдуться,
то тільки хвицаються.**

**Віслюк віслюком,
а що на двох ногах,
то він індиків передражнює.**

○

**Де тигр править бал,
там віслюкові немає пари.**

○

**Зірвався, як норовистий кінь,
а повернувся,
як покірний віслюк.**

○

**Віслюк із золотом
доб'ється всього.**

○

**Краще віслюки на небі,
ніж мудреці в пеклі.**

○

**Чогось бракує мудрецеві,
якщо той не вмів
прикидатись дурнем,
коли це вигідно.**

○

**Бик проти двох списів
не кидається.**

**Не дозволяй, щоб твоєму коню
підстригли хвіст або гриву,
щоб застріг його дурень
чи сів на нього джигун.**

○

**Не підписуй паперів,
яких ти не прочитав,
і не пий води,
якої ти не побачив.**

○

Не нападай на бика спереду.

○

**Не залишайся винним багатому
і не обіцяй бідному.**

○

**Не чекай, щоб зробили
твої спадкоємці те,
чого ти сам не зробив
за життя.**

○

Не кусайся, то й зубів не виб'ють.

○

**Не бійся плями,
яка сходить з водою.**

Не лазь у коня під ногами.

○

Не прикушуй язика.

○

Мачете, будь у своїх піхвах.

○

Не злазь зі свого осла.

○

**Не проси груш у верби,
а персиків у місяця.**

○

**Не треба плутати гімназію
з магnezією.**

○

**Пароплав і будинок треба
готовими купувати.**

○

**Як тільки дадуть корівку,
біжи по віршовку.**

○

**Коли сидиш на коні,
то й вибоїни терпи.**

**До кактуса підходять тоді,
коли на ньому плоди.**

○

**Сварися зі всіма,
тільки не з куховаркою.**

○

**Не пригощай негідника
й не роби послуги
великому багатію —
вони тобі не подякують.**

○

**Якщо не вмієш читати —
навчись, якщо вмієш —
іншого навчи.**

○

**Хто має померти в темряві,
тому не допоможе й те,
що його батько — свічкарь.**

○

**Закрита книга грамоги
не навчає.**

○

**Папір говорить,
а слова розлітаються.**

**Хто тут командує —
дядько Чепе чи осли?**

○

Найлегше — вихвалитися.

○

**Заприсяглася лазня
з чорного біле не робити.**

○

**Чим упевненіше,
тим помилковіше.**

○

**Я кажу дверям,
щоб розуміло вікно.**

○

Говорити — це думати.

○

**Чим менше людей,
тим легше домовитись.**

○

**Що вуста кажуть,
те підтримує кишеня.**

**Хто платить, той кричить,
а хто — ні, той мовчить.**

○

**Клепають язиком і б'ють у дзвони
не тільки на селі.**

○

**Вдариш сковородою,—
якщо не приб'єш, то забрудниш.**

○

**Коли каламутять воду,
то всяка плітка стає рибою.**

○

**Хто говорить про мене —
хай гляне на себе.**

○

**Завжди знайдеться той,
хто скаже: «Я це бачив».**

○

**Я немов святий Фома —
мушу побачити, щоб повірити.**

○

Слово тягне за собою слово.

Поради дають настирливі люди.

○

Порадами боргів не сплатиш.

○

**Коли ти в скруті та горі,
проси поради у прислів'їв.**

* * *

**Поганому теслі навіть нігті
заважають.**

○

**І найкращий писар
ставить чорнильні плями,
якщо в нього тремтить рука.**

○

**І від найкращого стрільця
втікає заєць.**

○

**Навіть у найкращої куховарки
підгаряє квасоля.**

○

**Ніхто не знає більше про каструлю,
ніж ополоник.**

**Тільки той, хто несе труну,
знає вагу небіжчика.**

○

**Якщо я кажу, що віслик був сірий,
то це тому, що його щетина
у мене в руці.**

○

Знати, де горлиця гніздо звиває.

○

**Усе вміститься в горщику,
якщо зумієш вкласти.**

○

**Зробити так, щоб дзига крутилася
на нігті.**

○

**Прикласти пластир раніше,
ніж вискочить прищ.**

○

**Ходити по соломинці,
як по ливзі.**

○

**Будь-хто заграє на шарманці,
але не кожен її понесе.**

**Одне діло із скрипкою,
а друге — з гітарою.**

○

**Грати сміливо на гітарі
й не збиватися на арфі.**

○

Кашлятиму, щоб співати.

○

**Може, ти й добре співаєш,
але це не втішає мене.**

○

**Хто погано співає,
той сам собі подобається.**

○

**Найкраще в гральних костюмах —
це не грати в них.**

○

**Між двох невдах програє
найбільший невдаха.**

○

Бути останньою картою в колоді.

**Під час гри, де можна відігратися,
нехай ніхто не лається.**

○

**Хто ставить на півня,
той вельми ризикує.**

○

Хто рахунок веде, той і виграс.

○

Хто просить, той не вибирає.

○

**Хто за іншого просить,
той за себе турбується.**

○

Хто бореться, той і доб'ється.

○

**Тільки той, хто тягне мішок, знає,
що в ньому.**

○

**Хто не носить сандалій,
тому ремінець не намуляє ногу
до крові.**

○

Хто позаду йде — хай і поганяє.

**Хто більше дивиться,
той менше бачить.**

○

**Краще вчасний окрик,
ніж довга проповідь.**

○

**Краще одна пташка в руці,
ніж на небі — ціла сотня.**

○

**Краще сподобатись,
ніж бути смішним.**

○

**Краще обійти,
ніж погано пройти.**

○

**Краще поганяти,
ніж самому нести.**

○

**Краще бути великим дзбаном,
ніж кришкою до нього.**

○

Що гладеньке — те без гуль.

Це не варто навіть арахісу.

◦

Це китайська казка.

◦

Це німецький гумор.

Одні співають, а інші страждають

Одні співають, а інші страждають.

○

**Один підігріває воду,
щоб другий пив мате ¹.**

○

**Тільки той, хто звідав горе,
зрозуміє страждальця.**

○

**Індіанець знає,
що таке страждання.**

○

**Плач, бідняче,
але не ти один плачеш.**

○

**Радість не довго тримається
в бідняковому домі.**

---

¹ М а т е — зелений чай, що його ще називають парагвайським, популярний також у Мексиці.

Бідняк витягує ноги по ковдрі.

○

Нема навіть на чому вмерти.

○

**Такі сміються з горя,
коли не можна плакати.**

○

**Робити — робили,
а з порожніми кошиками
пішли додому.**

○

**Коли бідняку не щастить,
то й тамаль¹ не зігріє.**

○

**Одним слава,
а іншим стригти вовну.**

○

**Більше є в багатого,
коли він бідніє,
ніж у бідного, коли той багатіє.**

---

¹ Тамаль — страва з рису, м'яса й перцю, зварена в маїсовому листі.

**Бідняка називають п'яницею,
а багатія — веселуном.**

○

**Більше болить шкіра,
ніж сорочка.**

○

**Вантаж стомлює,
а перевантаження вбиває.**

○

**Батько — робітник, син — кабальєро,
внук — жебрак.**

○

**Чого в мене ніколи не було,
те мені й не потрібне.**

○

**Зрештою, смерть худюща
і зі мною не справиться.**

○

**Скільки я винен сонцю за те,
що воно мене зігріло?**

○

**Одна рука спереду, а друга — ззаду,
і в обох пусто.**

Будь-яке дрантя — готове пончо ¹.

○

**Кожна ганчірка — пончо,
якщо в неї чотири ріжки.**

○

Скільки шкіри, а я без черевиків.

○

**Ну й клопівня, Панчіто,
винось мату на сонце.**

○

**Хоч ти тепер і на матраці спиш,
але й досі матою смердиш.**

○

Ці блохи не стрибають на його маті.

○

**Бідність ніколи не ходить
з піднятою головою.**

○

**Недобре, коли двоє старців
біля одних дверей.**

---

¹ П о н ч о — індіанський чотирикутний плащ з вирізом посередині для голови.

**Не треба, не треба, добре,
хай покладуть у сомбреро.**

○

**Нічого, якщо сліпими народяться,—
будуть милостиню просити.**

○

Жебрак, а з дрючком.

○

Де плачуть, там і покійник.

○

**Краще земля на тілі,
ніж тіло в землі.**

○

**Давайте всі помирати —
ховають безплатно.**

○

**У кого нещастя,
на того навіть собаки
задирають ногу.**

○

**Від сміху до горя —
одна волосинка.**

**Нема бiди,
яка б тяглася сто рокiв.**

o

**Знайти свою цибулину,
щоб заплакати.**

o

**Життя — це батат,
i хто його не проковтне,
той удавиться.**

o

**Турботи — немов блощицi,
якi кусають i вранцi, i вночi.**

o

Зiйшлися голод i нужда.

o

Заощадити на ющцi вiд папуги.

o

**Хто бере дешеве сукно,
той двiчi на рiк шиє собi одяг.**

o

**У кого не залишається хлiба,
той не вигодує собаки.**

**Тому, хто має ліжко і спить
на підлозі, не треба співчувати.**

○

Краще зайвина, ніж нестача.

○

**Від обіцянки не збіднієм,
а від давання зубожієм.**

○

Позичка — це родичка боргу.

○

**Вони хочуть узяти в борг ковдру,
хоч вона продається за реал.**

○

**Береже честь, а не розуміється
на витратах.**

○

**Платити в три строки:
пізно, погано й ніколи.**

○

**Той, хто сплатить борги,
позбудеться цієї недуги,
але залишиться без грошей.**

**Винен — не заперечую,
платити — не бажаю.**

○

**Записую те, що мені заборгували,
і витираю те, що сам винен.**

○

**Щодо свиней, то всі вони — гроші,
а щодо грошей, то всі вони — свині.**

○

**Якби серце було крицеве,
гроші б його не перемогли.**

○

**На всіх вистачить,
якщо не скупитись.**

○

**Може вимагати той, хто платить,
а не той, хто скупиться.**

○

**Ожина дає ягоду і колеться,
а скупий позичає і плаче.**

○

**Якщо скупердя багатий, то в нього —
ні родичів, ні друзів.**

**Кожен хазяїн, де захоче,
там хлів свій і ставить.**

○

**Я хазяїн своєї каші,
тому й можу
пальцем її розмішувати.**

○

**Де розпоряджається хазяїн,
там не наказують пастухи.**

○

**Хто багатом хазяїнам служить,
той комусь та не догодить.**

○

**Не служи тому, хто служив,
і не проси в того, хто просив.**

○

**У кого є крамниця —
хай її обслуговує,
а не хоче — хай продає.**

○

Хазяйський хліб горло дере.

○

**Ні жартома, ні всерйоз
не ділися з хазяїном грушами.**

**Хто тебе робить багатим?
Той, хто у дзьоб тобі вкладає.**

○

**Навіть коти хочуть ходити
в черевиках,
а миші — в штанах.**

○

**Коли-небудь і мій кіт
їстиме кавуни.**

○

**Кому подобається бути волон,
той своє ярмо лиже.**

○

**Хай воли п'ють воду,
бо вино — для королів.**

○

**Хто народився, щоб стати волон,
на того з неба падають роги.**

○

**Кури, що сидять вгорі, гидять тих,
що сидять внизу.**

○

**Нічого, що вони знов угорі,
якщо підсипати маїсу,— спустяться.**

**Коли сучка голодна,
то навіть своїх господарів кусає.**

○

**Якщо кінь ірже —
значить, попруга муляє.**

* * *

Коли є хліб, то менше гіркоти.

○

Живіт повний — серце радіє.

○

**Все одно з'їм цю туну¹,
якщо навіть і поколю собі руку.**

○

**Я вже не хочу сиру,
аби лише вийти з мишоловки.**

○

**Якщо завдяки атоле² ми одужуєм,
то треба давати його.**

---

¹ Т у н а — ягодоподібний плід кактуса.

² А т о л е — рідка маїсова каша з молоком.

Нікому не гірко від солодкого.

○

**Для золотих зубів — лагоминка,
а не шкуринка.**

○

**Якщо вже їсти,
то великою ложкою.**

○

**У кого більше слини,
хай той більше піноле ковтає.**

○

**Хуане Паломо, я сам собі варю
і сам собі обідаю.**

○

**Все називається вечерею,
навіть коржик із сіллю.**

○

**Краще дві порції яловичини,
ніж сім — батата.**

○

**Краще маїсова юшка зі сміхом,
ніж шоколад із сльозами.**

**Зверху — молоко,
а на молоці — нічого.**

○

**Бульйон вийшов дорожчий,
ніж фрикадельки.**

○

**Хто голодний, той думає
про перепічку.**

○

**Гарний той день, коли сковорідка
шкварчить.**

○

**Від зайвої горошини горщик
не трісне.**

○

Коли нема філе, я їм усе.

○

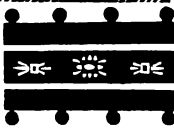
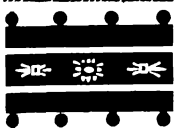
Налітай, це ж соус із казана!

○

Помив ноги, а бублика не дали.

○

**До такого м'яса і квасоля
не потрібна.**

**Коли справа доходить до квасолі,
то потрібне масло.**

○

Їсть квасолю, а відригує шинкою.

○

**Ось коли ти, травичко,
засмачиш мені бульйон.**

○

Перець гіркіший, коли немає води.

○

**Їстимеш м'ясо — гладшатимеш,
їстимеш рибу —
тільки воду питимеш.**

○

**Рис, риба та огірок
народжуються у воді,
а вмирають у вині.**

○

Добре тако ¹ треба добре запивати.

○

**Через те, що немає курки,
годяться хліб і цибуля.**

---

¹ Тако — маїсовий пиріг з м'ясом або квасолею.

За браком хліба — добрі й висівки.

○

**Хто місить тісто,
той без хліба не залишиться.**

○

Щодня курка — несмачна страва.

○

Хліб із хлібом — несмачно.

○

**Ви дивитесь, як я п'ю,
а не на спрагу мою.**

○

**Від води не захворієш,
не сп'янієш і в борги не залієш.**

○

**Будь-який шинок — ресторан,
якщо в ньому чисті тарілки.**

○

**Якщо хочеш бути добре
обслуженим,— обслужи сам себе.**

○

**Їсти й чухатись треба тільки
почати.**

**Їсть, як пташка, а гидить,
як слон.**

○

**По тому, як ділять хліб,
можна впізнати ненажеру.**

○

**Виріс пузатим,
хоч і сповивали в дитинстві.**

○

**Ласунами та обжерами —
повні кладовища.**

○

Сита вівця свого хвоста боїться.

○

**Йому вадить навіть те,
що він їсть.**

○

**Одним поминки,
а іншим — лагоминки.**

○

**Якщо ти біля глечика пітнієш,
то що буде біля казанка?**

Смокче більше, ніж голодне теля.

○

Поки гуляєш — смієшся,
а коли платиш — плачеш.

Краще давній друг, ніж новий

Краще давній друг, ніж новий.

○

**Сьогодні я за тебе,
завтра ти за мене.**

○

**Компанія повинна знати —
в дорозі розв'язуються альпагарті ¹.**

○

**Під час хвороби та у в'язниці
пізнаються друзі.**

○

Краще четверо очей, ніж двоє.

○

**Життя без друзів —
смерть без свідків.**

---

¹ А л ь п а г а р т и — взуття з конопляного прядива.

Замирений друг — притаємний ворог.

○

**Забудь того,
хто відвернувся від тебе.**

○

Кравець із кравця плати не бере.

○

Два шила одне одного не колють.

○

**Старі бугаї шукають один одного,
щоб почухатись.**

○

Циганки не ворожать одна одній.

○

**Мої друзі не задирають на мене
ногу, як собаки.**

○

**Я підсовуюсь — ти йдеш геть,
якщо ж я йду — ти гніваєшся.**

○

**Ми — погоничі, і в дорозі
зустрінемося.**

**Добрий чи поганий погонич,
а приїхавши, спати вкладається.**

○

**З другом, в якому ти не впевнений,
тримай одне око заплющеним,
а друге — відкритим.**

○

**Не дай, боже, нашим друзям
стільки добра,
щоб вони не визнавали нас.**

с

**Друг, який не позичає,
і ніж, який не ріже,—
нехай пропадуть,
це невелика втрата.**

○

**Одна зернина комори не наповнює,
але підтримує інші зернини.**

○

**Цієї горошини не вистачало
в горщику.**

○

**Якщо хочеш,
щоб за тобою ішов собака,—
дай йому хліба.**

За ласий шматок і собака танцює.

○

Їсти з однієї миски.

○

**Це останнє атоле,
що я їм у твоєму домі.**

○

**Я дуже тебе люблю,
але своїх грошей тобі не дам.**

○

Який Педро, такий у нього й друг.

○

**Те, що моє — моє, те, що твоє,—
на обох.**

○

**Хуане Гомес, ти даєш,
ти й з'їдаєш.**

○

**Я поїв, я попив,
і мені вже тут нудно.**

○

Обід закінчили, і дружбі — кінець.

**Не хочу бачити його навіть
намальованим.**

○

**Щоб ти став таким,
як віршовка для свині.**

○

**Якщо я тебе й бачив,
я тебе не знаю.**

○

**Один цвях вибиває інший,
або ж обидва залишаються в дошці.**

○

**У нього більше викрутасів,
ніж у слимака.**

○

**Панібратство і компанійство
не потрібне навіть із дівочою Марією.**

○

**Відкиньте викання,
і — поговоримо.**

○

**Я люблю тебе більше,
ніж свої старі черевики.**

**Я тебе знав, зернятко, раніше,
ніж ти стало динею.**

○

**Я вважав тебе динею,
а ти виявився гарбузом.**

○

**Мене дивує, що ти — павук,
а не лазиш по стінці.**

* * *

**Гість і риба через три дні
починають смердіти.**

○

**Хто довго прощається,
той не хоче йти.**

○

**Красенько дякуємо гостям
за насолоду, яку вони дають нам,
коли йдуть додому.**

○

**Моя кума, як не вдома,
то в гостях любить жити.**

**Негарно щодня ходити в гості
до тітки.**

○

Красива гостя — погано для кишені.

○

**Зробити гостям тамаль
з м'яса старого бика.**

○

Підуть гості — ми з'їмо півня.

○

**На весілля й на хрестини
не приходь без запрошення.**

○

Сусіду завжди щастить.

○

**Курка моєї сусідки несе більше яєць,
ніж моя.**

○

**Мої зуби мені ближчі,
ніж мої родичі.**

○

**Від родичів, начальства і сонця —
чим далі, тим краще.**

**Не називай мене дядьком,
бо ми не родичі.**

○

Вдячність не така вічна, як могила.

○

**Зробиш послугу невдячному —
пошиєшся в дурні.**

**Любов і ненависть
багато чому вчать**

**Любов і ненависть
багато чому вчать.**

○

**Велика любов —
материнська любов.**

○

**Любити ближнього починай
із самого себе.**

○

**Давню любов не забуваю
і не покидаю.**

○

**Хто справді любить,
той довго не забуває.**

○

**Більше, ніж відчуває серце,
язик не каже.**

Серце — не зрадник.

○

**Не знаєш, коли одружишся,
не знаєш, коли й помреш.**

○

**Не люблю,
тому й не бігаю
слідом.**

○

**Кохання минає,
а біль зостається.**

○

**Підновлена любов те саме,
що підігрітий шоколад.**

○

**І жінка, і гітара
відповідають,
якщо до них доторкнутись.**

○

**Жінка та кішка
належать тому,
хто до них ласкавий.**

**Менше розмов
і більше любові.**

○

**Не така гарна, щоб злякати,
і не така вродлива,
щоб приголомшити.**

○

**Оченята, які одне одного люблять,—
здалеку вітаються.**

○

**Дивися на всіх жінок,
але ні на яку
не задивляйся.**

○

**Яка знається на атоле, метле ¹
і метате ²,— на тій і женись.**

○

**То все одно —
Чана чи Хуана.**

---

¹ Метле — квітка, схожа на туберозу чи нарцис, росте лише в Мексичці.

² Метате — кам'яні жорна для розмелювання маїсу.

**Любов оманлива — скількох бачу,
стількох люблю.**

○

**Прив'яжіть своїх курей,
бо мій півень на волі.**

○

**Добрий півень
у будь-якому курнику
заспіває.**

○

**Півню, який не співає,
щось у горлі заважає.**

○

**Добрий яструб не кричить,
а тільки махає крилами.**

○

Старому котові — молоденьку мишку.

○

**Мати серце таке,
як ворота у заїзді.**

○

**Якби не було поганого смаку,
важко довелось б негарним дівчатам.**

**Нарядити жінку для того,
щоб хтось інший з нею танцював.**

○

**Треба, щоб щастило,
коли вибираєш кавун і жінку.**

○

**Півня, коня і жінку треба вибрати
обережно.**

○

Кучерява тому, що не причесується.

○

**Багатство негарної бажає собі
красива.**

○

**Немов стара квасоля,
що зморщується,
тільки-но вода закипить.**

○

**Ковдра і дружина повинні
м'якими бути.**

○

**Гарна жінка забирає чоловіка
від інших дверей.**

**В домі Гонсало
більше може курка,
ніж півень.**

○

**Жінка, що латину знає,
не знаходить чоловіка
і погано кінчає.**

○

**Спіймати облизня,
як сільська наречена,
що вбрана сидить самотньо
біля вікна.**

○

**Стара діва — свята,
але нещаслива.**

○

**Мені вже не потрібна з косами —
залишаюсь із стриженою.**

○

**Мій чоловік голий, як бубон,
але бог мені його дав,
і він мені до серця.**

**Жінка славна честю,
бик — рогами,
а чоловік — ділами.**

○

Гарний, мов коріандр, та не дуже.

○

**Якщо чоловік поганий,
то мені однаково,
чи він мексіканець,
чи гачупін, чи грінго ¹.**

○

**Мені не потрібен пліткар,
щоб мене полюбили.**

○

**Якщо нема в любові шалу,
то користі з неї мало.**

○

**Форель ловлять на гачок,
а жінку — на слово.**

○

З тобою — на хлібі й цибулі.

---

¹ Г р і н г о — зневажлива назва іноземців.

**Хліб із любов'ю
дорожчий
за курку із журбою.**

○

**Коли голод заходить у двері —
любов тікає через вікно.**

○

**Більше сили у жіночих грудях,
ніж у пари волів.**

○

**Хто одружується,
той через усе проходить.**

○

**Хай не жениться той,
кому сняться телички.**

○

**Чоловік напідпитку
дає жінці гроші
на ситець.**

○

**Одружені — як свині:
вдень гризуться,
а вночі разом сплять.**

**Як більярдні кулі:
весь день стукаються
між собою,
а вночі укупі лежать.**

○

**Краще любити собаку,
ніж невірну дружину.**

○

**Ослиця не була злою,
то від палиць стала такою.**

○

**Листів, які не надходять,
і жінку, яка пішла від тебе,—
не треба шукати.**

○

**З кума та куми
очей не спускай.**

○

**То не справжній кум,
який не залицяється до куми.**

○

**Коли кумасі б'ються,
то правда стає явною.**

**Чортова ослиця —
з одним не може справитись,
а брикається з двома.**

○

**Ослиця, в якої є молодий осел,
не зразу йде до млина.**

○

**Не встигнуть сказати «душа моя»,
як уже хочуть окремий дім.**

○

**Однаково весело водить курка
одне курча,
як інша — восьмеро.**

○

**Яка це качка знесла
таке яєчко?**

○

**Гнойовик сказав своїм діткам:
«Ідіть сюди, квіточки мої!»**

○

**Який глечик,
такий і черепок.**

**Що може вродити на дубі,
як не жолуді?**

○

У тигра всі діти смугасті.

○

**Курка нестиме яйця,
якщо їй навіть відріжуть дзьоб.**

○

**В кого немає дітей,
в того є інші турботи.**

○

**Падто багато дітей
для однієї дзиги.**

○

**Ні батька, ні матері, ані собаки,
який би на тебе гавкав.**

○

**На вулиці всміхається до людей,
а вдома б'є дітей.**

○

**Для того щоб виростити,—
батько й мати, а для того,
щоб розбалувати,— дід та баба.**

**Ще не встигли вилупитись
із шкаралупи,
а вже хочуть нести яйця.**

○

**Погана мати, погана дочка,
а ще гірше простирадло,
яке їх вкриває.**

○

**Три доньки та одна мати —
чотири чорти для батька.**

○

**Ніхто не скаже, хто його батько,
якщо цього не підтвердить мати.**

○

**Хоч мати й дочка одягають
одну й ту ж сорочку,
але сорочка належить матері,
а не дочці.**

○

**Коли повитуха погана,
вона дитину винуватить.**

○

**Провітриш кімнату для тещі,
а сам простудишся.**

І теща не вмирає, і не вечеряємо.

○

**Кого заарканили за один рік —
заарканили за обидва.**

○

**Де жінки їдять,
там мурашки з голоду плачуть.**

○

**Ти не помреш від пологів,
і тебе не заколе рогами осел.**

**Молитися богу,
а продатися чорту**

**Молитися богу,
а продатися чорту.**

○

**Хрест на сутані,
а чорт — у душі.**

○

**З попами й котами —
найменше справ.**

○

**Скільки не молися,
а тряця вхопить.**

○

**Такому святому
й одного дзвона вистачить.**

○

**Однаково, що святий Нікомед,
що святий Корнелій.**

**Поганому святому —
тоненька свічка.**

○

**Всякий дзвонар знає,
для чого дзвонити вилазигь.**

○

**Це таке потрібне,
як святому Антонію свічка.**

○

**Якщо мене вкусить павук,
то святий Георгій буде дурнем.**

○

**Святому, який їсть і п'є,
не вірте, жінки!**

○

**Один б'є поклони,
а другий потішається.**

○

І святі мають вади.

○

**Хто на слизьке стане,
той з чортом заприятниться.**

Добре знає чорт, кому з'являтися.

○

Там, де чорт свою люльку загубив.

○

**Хто дає і забирає,
той дияволу догоджає.**

○

Навіть полову бере священник.

○

**Паламар, який продає віск,
не маючи вулика,
краде його з вівтаря.**

○

**Жебраєш біля церкви,
плати за місце.**

○

**Коли в бідняка знайшлись гроші
на м'ясо,
то в цей час — піст.**

○

**Сміється чорт,
коли голодний ситому
їсти дає.**

**Спаси мене, боже,
від іскри та блискавки,
від осла в місяці травні
та від дурня на коні.**

○

**Воду я попрошу в бога,
а все інше — у водовозів.**

○

**Ось що я тричі попросив би в бога,
якби він дав:
тканину, ткацький верстат і ткалю.**

○

**Бог не справджує забаганок
і не випрямляє горбатих.**

○

**Навіщо казати «амінь»,
коли меса давно скінчилась?**

○

**Як щастить тим,
хто не слухає меси!**

○

**Як щастить тим,
хто не сповідується!**

**Як щастить тим,
хто не хреститься!**

○

**Звіряйся на пречисту діву,
але сам рятуйся.**

○

**Йому це так личить,
як Христу пара пістолетів.**

○

**Ми бачили, як валяться церкви,
а це ж тільки халупа.**

**Сам винен,
а інших звинувачує**

Сам винен, а інших звинувачує.

○

**Треба винуватити того,
хто справді винуватий.**

○

**Хто сам собі нашкодив,
хай не стогне.**

○

**У нього залишилося те,
що в старих бочках,—
іржаві обручі та бридкий запах.**

○

**Я, немов погане м'ясо,
на будь-якому гаку можу висіти.**

○

**Я лагідний, мов ягня,
поки роблю те, що хочу.**

**Я танцюю під ту музику,
яку мені грають.**

○

**Я той самий кіт,
тільки вивалявся в болоті.**

○

**Насправді він — сентаво ¹,
хоч живе серед песо ².**

○

**Думає злодій,
що у всіх рильце в пушку.**

○

**Душу в злодія і воду
з колодязя не витягнеш
без мотузки.**

○

**Черевики, які не риплять,
належать злодію.**

○

Зійшлися злодій з контрабандистом.

---

¹ С е н т а в о — сота частина песо.

² П е с о — грошова одиниця Мексики,
а також інших країн Латинської Аме-
рики.

**Жаднюга і шахрай швидко знаходять
спільну мову.**

○

**Хто ділить і розділяє,
той собі найкращу частину лишає.**

○

**Хто сам до себе всміхається,
той свої походеньки згадує.**

○

**Хто народився картоплею,
той далі каструлі не піде.**

○

**Хто ходить біля меду,
до того щось та прилипне.**

○

**Із лісу виходить той,
хто ліс підпалив.**

○

**Хто влаштовує тобі свято,
той або хоче тебе обманути,
або ти йому потрібний.**

○

Вітати чужим капелюхом.

Надівати чуже пір'я.

○

Кидати миски в обличчя.

○

Витягати всі ганчірки на сонце.

**Швидше спіткнеться брехливий,
ніж кульгавий.**

○

**Більше варте правдиве сентаво,
ніж фальшиве песо.**

○

**Брехати і їсти рибу треба
дуже обережно.**

○

**Плітка подобається,
а пліткар — ні.**

○

**Винувате не пультке ¹,
а той, хто його п'є.**

---

¹ П у л ь к е — хмільний напій із соку агави.

На слова п'яниці — вуха винаря.

○

Мені море по підосшву черевика.

○

**Йому й моря мало,
щоб промочити горло.**

○

**Ходити рівно і багато пити —
цього й бути не може на світі.**

○

**Гіркому п'яниці не досить ні води,
ні вина.**

○

Пияка не вилікувати й калагуалою ¹.

○

**Хоробрий живе доти,
доки цього хоче боягуз.**

○

Кожен сам хазяїн свого страху.

---

¹ К а л а г у а л а — лікарська рослина,
мексиканський різновид папороті.

✓ **Страх, як обручка,—
йому не видно кінця.**

○

**Як півні з Пуебли¹ —
здорові та боягузливі.**

○

Страх не їздить на віслюках.

○

**Хто низько кланяється,
той сідниці показує.**

○

**Не шелести переді мною маїсом,
я не курка.**

○

Без мастила поїзд не поїде.

○

Прислужливість смердить гниллю.

○

До іншого собаки — з цією ж кісткою.

---

¹ П у е б л а — велике мексиканське місто на південному сході від Мехіко.

**На паршивого собаку
нападають блохи.**

○

На вовче м'ясо — зуб собачий.

○

**На кожного собаку
бог налаштував ломаку.**

○

Для кожного пса — свій поводок.

○

Кожна мавпа — до своєї вірьовки!

○

Кожна лисиця свій хвіст ховає.

○

Кожен жує своїми зубами.

○

Скросні одними й тими ж ножицями.

○

**Хоч вони з тієї ж самої глини,
але нічний горщик і ваза —
не одне й те саме.**

**Не всім личить сигара —
тільки мордатим.**

○

**Наймордатіша свиня хапає
найкращий маїс.**

○

**Ось тут свиня собі хвіст
скрутила.**

○

Цей мед не для свинячого рила.

○

**Ця деревина не годиться
для ложки.**

○

Яка жаба, така їй і шана.

○

Пом'ятий плід гниє.

○

Поглянь — воша воскресла!

○

Як пес із чужого ранчо.

Як собака у м'ясній лавці.

○

Як троє в одному черевіку.

○

Як перчик пікін —
маленький та гострий.

○

Як запряжка волів з Сілао¹:
якщо плямистий поганий,
то рябий ще гірший.

○

Як бочки з-під текілі²,
що навіть порожні смердять.

○

Крутиться, мов курча з відрубаною
головою.

○

Бігас, як тарган на пожежі.

---

¹ С і л а о — містечко на північному заході від Мехіко.

² Т е к і л я — горілка з агавового соку.

**Бур'ян не пропадає, а як пропадає,
то ніхто нічого не втрачає.**

с

Під час вихору навіть сміття літає.

**Радій своєму квітню й травню,
а твій серпень ще прийде**

**Радій своєму квітню й травню,
а твій серпень ще прийде.**

○

**Травень — славен,
а червень миє вовну.**

○

**Буйний травень — багато соломи,
та мало зерна.**

○

**Коли літо — зима, а зима — літо,
ніколи не буде доброго року.**

○

Похмурий ранок — ясний день.

○

**Південь ясний,
північ похмура —
мабуть, град буде.**

**Обложене хмарами небо —
мокра земля.**

○

**Павук на павутині висить —
буде дощ.**

○

**Павук до тебе
на павутині спускається —
добро приносить.**

○

**Кінь з однією білою ногою
принесе тобі щастя.**

○

**Урожай —
це готове багатство.**

○

**Настав час —
і суха гілка розвилась.**

○

**Коли врожай хороший,
то навіть хлібне дерево
дає какао.**

**Потерпи рік, то й відчуєш,
що таке дванадцять місяців!**

○

**Новий рік — нове життя,
а звички — давні.**

З М І С Т

- 5 Вступне слово *Льва Олевського*
- 14 Земля буде такою, якими будуть
люди
- 21 Вміння та розум — кращі за силу
- 46 Одні співають, а інші страждають
- 64 Краще давній друг, ніж новий
- 73 Любов і ненависть багато чому
вчать
- 88 Молитися богу, а продатися чорту
- 94 Сам винен, а інших звинувачує
- 105 Радій своєму квіттю й травню,
а твій серпень ще прийде

Литературно-художественное издание

С е р и я «Мудрость народная»

Сборник сорок пятый

**МЕКСИКАНСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ
И ПОГОВОРКИ**

Составление

Льва Борисовича Олевского

Перевод с испанского

М. И. Литвинца и Л. Б. Олевского

**Киев, издательство
художественной литературы
«Днипро»**

На украинском языке

Редактор С. А. Коваль

Художник В. В. Кузьменко

Художній редактор І. М. Гаврилюк

**Технічні редактори Б. С. Грінберг,
Л. І. Ільченко**

Коректор Т. В. Грузинська

ИБ № 4416

Здано до складання 17.11.87.
Підписано до друку 15.01.88.
Формат 70×108^{1/84}.
Папір тифдручний.
Гарнітура звичайна нова.
Друк високий.
Умовн. друк. арк. 2,45.
Умовн. фарбовідб. 5,338.
Обл.-вид. арк. 2,037.
Тираж 50 000 пр. Зам. 7—336.
Ціна 40 к.

Видавництво художньої
літератури «Дніпро».
252601, Київ-МСП,
вул. Володимирська, 42.

Київська книжкова
фабрика «Жовтень».
252053, Київ,
вул. Артема, 25.

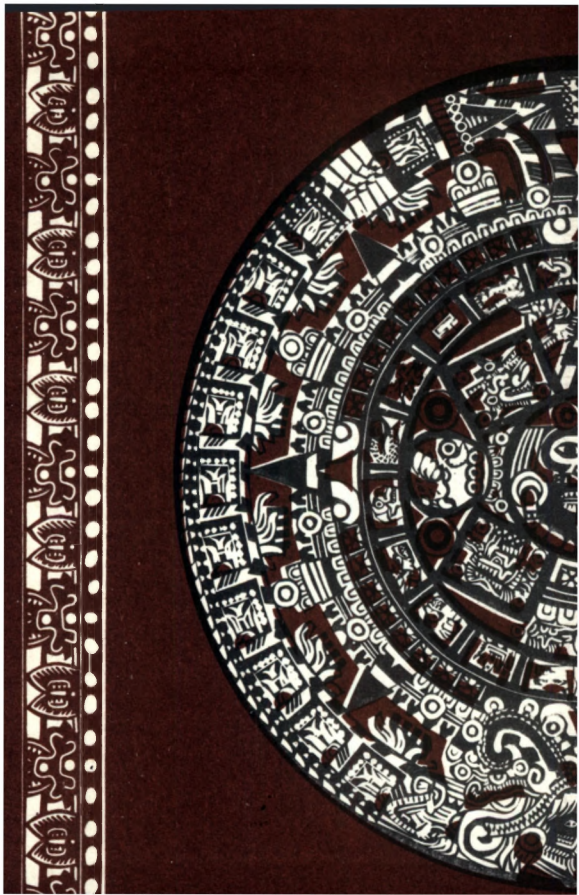
М46 Мексиканські прислів'я та приказки / Упоряд. та вступ. слово Л. Олевського; Перекл. з ісп. М. Литвинця та Л. Олевського; Іл. худож. В. Кузьменка.— К.: Дніпро, 1988.— 108 с.— (Мудрість народна, зб. 45). ISBN 5-308-00245-2.

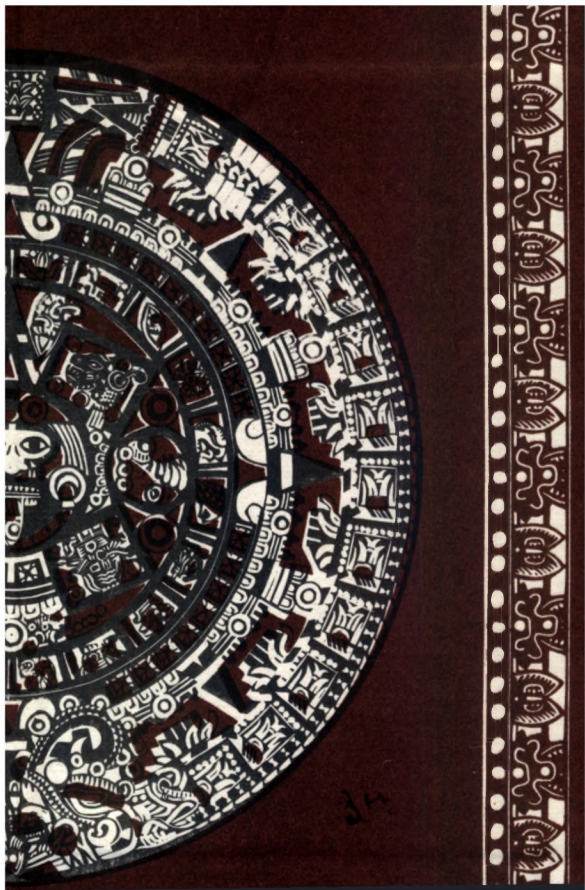
Мексиканские пословицы и поговорки.

До збірника увійшли кращі прислів'я та приказки, в яких відбито багатовіковий досвід мексиканського народу.

М $\frac{4703000000-110}{M205(04)-88}$ БЗ 34.26.87

ББК 82.33—6

40 коп.

